

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30.—
za en mesec .. " 2-50
za Nemčijo celoletno .. " 34.—
za ostalo inozemstvo .. " 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 25.—
za en mesec .. " 2-30
V upravi prejemati mesečno .. " 2.—
Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 7.—
za Nemčijo celoletno .. " 9.—
za ostalo inozemstvo .. " 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petliversta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva in večkrat .. " 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petliversta po 60 v
izhaja vsak dan izveniški nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni rod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Dr. Janez Ev. Krek — mrtev.

Ležka, trpljenja in bolesi polna vest je došla danes iz St. Janža na Dolenjskem. Sinoči, krog desete ure, je izdihnil svojo veliko dušo največji Slovenec, kar jih je rodila slovenska mati. Največji Jugoslovan, kar jih je poznal naš slovanski jug.

Dr. Janez Evangelist Krek je mrtev. Nehalo je biti srce, ki je domovino, našo vroče ljubljeno slovensko, jugoslovansko domovino najbolj ljubilo. V sredi parlamentarnega dela, v sredi borbe za obstoj našega jugoslovanskega naroda ga je dohitela smrt in nam ga iztrgala iz našesrede.

Zastavil je plug, vrgel seme v brazdo, razvil prapor jugoslovanske države, zbral okrog njega srca Jugoslovanov — pa ga ni več med nami! Celo njegovo življenje — eno samo veliko delo od zore do mraka.

In sebe ni iskalo, ni poznalo v tem neprestanem in neutrudljivem delu to plemenito, kristalno-čisto, globoko čuteče srce.

Umrl je največji genij, voditelj slovenskega naroda. Umrl je politik, pesnik, sociolog, znanstvenik, vzgojitelj in teolog. Umrl je mož duhovnik, vzoren duhovnik, ki je z močjo svojega peresa, ognjem svoje besede in s svojim življenjem vžgal plamen pravega verskega življenja in resnično krščanske ljubezni.

To ve vsak, kdor ga je poznal.

Ves naš narodni preporod, vse naše krščansko-socialno prerodenje na Slovenskem je v prvi vrsti sad dr. Krekovega duha, srca in dela. Naše delavstvo, kedo ga je bolj ljubil, naš kmet, kedo ga je bolj poznal in branil njegove pravice kot naš nesmrtni dr. Krek. Največja naša narodna moč, naše združništvo, naša gospodarska organizacija je produkt dr. Krekove duševne velesile. Propovednik krščanske ljubezni, bratstva in svobode, demokrat skozi in skozi. Neizprosen in jeklen v svojih nazorih, a mehak, ljubeznjiv, usmiljen, dobrohoten kot otrok.

Kako, kako smo ga ljubili vsi oni, ki smo ga poznali!

Tovariši v parlamentu, katere je dr. Krek strnil v mogočno falango Jugoslovanskega kluba, stoje na bojnem pozorišču, pripravljeni na vse. A njega, duševnega voditelja, največjega bojevnika ni več med njimi.

Tam za gorami že sluti srce mogočno zarjo tako težko pričakovane svobode in združitve Jugoslovanov. Dr. Krek, veliki apostol te naše lepše bodočnosti, je zrl v dalji pred seboj naše vstajenje, ki mora priti. Toda ni mu bilo usojeno doživeti te svobode, največjemu sinu svoje jugoslovanske domovine.

Idejo neodvisne Poljske je zasadil v sleherni poljsko srce genij Henryka Sienkiewicza. Idejo svobodne in združene jugoslovanske države, začrtane v deklaraciji, pa genij našega duševnega in srčnega titana dr. Kreka. Oba je Bog poklical k sebi pred uresničenjem njihovega ideala. — Dr. Krekovo srce ne bje več. Našlo je mir.

Trpljenje in bolest sta padla danes v slovenska jugoslovanska srca.

A nesmrtni genij dr. Krekov bo živel večno med nami in bo krepil odporno silo njegovih parlamentarnih tovarišev, celega naroda v boju za našo pravdo.

Dr. Krek je umrl, a jugoslovanske ideje ne uniči nobeden več.

Počivaj v miru v Bogu ti veliki dr. Janez Krek, ti genij našega naroda!

Zadnje ure dr. Jan. Ev. Kreka.

Dr. Krek je bolehal že nekaj let na arteriji-sklerosi (poapnjenje žil). Zdravniki so mu svetovali mir, za kar se pa delo-ljubni mož ni zmenil. Lani je primarij dr. Gregorič jasno povedal, da za dr. Kreka ni rešitve, ako se ne bo čuval. Zadnji parlamentarni dogodki so razvili v dr. Kreku zopet vso silo njegove agitatorične moči. Bil je povsod navzoč, kjerkoli je mislil, da je potreben. Danes na severu države, jutri na jugu. Bil je na videz krepak hrast, a znotraj mu je pojemala življenska sila. Naporih dolgih potovanj sedanje časa ni so bili več zanj — podgrebli so mu dragoceno življenje. Povrh se je posebno hudo prehladil nedavno na poti iz Zagreba na Zidanem mostu, ko je moral več ur čakati v mrazu in vetru, prej pa na dolgi avtomobilni vožnji čez Liko v Split in nazaj. Ves bolan je na Zidanem mostu takorekoč obnemogel in je poiskal najbližje zavetišče pri prijatelju, župniku Ludoviku Bajcu v St. Janžu na Dolenjskem. Tu je dr. Krek bival nad 14 dni — ležati ni mogel, slonel je pri pisalni mizi in trpel. Še-le zadnje dni je mogel sedeti v postelji. Imel je hud pljučni katar, razširjene srca in zlatenico. Zadnje dni mu je bilo nekoliko bolje. Kanonik dr. Gruđen, ki se je vrnil pred par dnevi z obiska v St. Janžu, je pravil, da bo dr. Krek kmalu okreval in da se mu zdravje vidnoboljša. Obiskal ga je tudi poslanec Gostinčar, pri njem pa je zadnji teden bila tudi njegova skrbna sestra Cilka.

Včeraj je dr. Krek obiskal tudi poslanec dr. Lovro Pogačnik. Dr. Krek je bil včeraj izredno živahen, dobre volje, stari humor se mu je zopet oglašil. Appetit, katerega je že dolgo časa pogrešal, tako da ni skoro ničesar užival, se mu je včeraj vrnil. Dr. Krek se je naravnost srečnega počutil v idilično krasni okolici St. Janža, popisoval je lepoto tega venca vinskih dolenskih gor. »Vse tukaj poje,« je dejal dr. Pogačniku, »griči pojo, polja pojo in ti dobri Dolenjci samo pojo. Kakor v mladih letih, tako bi pesmice zlagal v tej lepi naši zemlji.« Posebno ga je veselilo, da je zopet umsko mogel živahno misliti. Po dolgem času je včeraj prvič šel v obednico k družbi, v kateri so bili vpokojeni župnik Jakob Bajec, domači župnik Ljudovik Bajec in dr. Lovro Pogačnik. Dr. Krek je pravil družbi, da je ustanovil pred kratkim vseučiliški profesor v Gradcu dr. Ude katoliško pacifistično družbo. Pred kratkim je dr. Udeju pisal, kaj naj družba glede vojske in miru dožene, kako je mislila cerkev v vseh časih o tem vprašanju. Katoliški učenjaki bi morali zbrati vse izreke sv. pisma, vse nauke cerkvenih očetov in svet bo gledal, kako jasna načela so vladala vedno v cerkvi. Vedno je cerkev preganjala tiranstvo. Akvinec pravi, da je slaba oligarhija boljša kot vsaka tiranija. Za nas je jasen nauk, da vsaka oblast prihaja ob Boga, naravno izgleda razvoj oblasti nad človeštvom za teista in ateista objektivno popolnoma enako, kakor fizični pojavi v naravi. Princip, da potom ljudstva oblastniki dobe oblast, ne nasprotuje zgorajšnjemu nauku. Na neko pripombo vpokojenega župnika Bajca je dr. Krek demonstriral: Vzel je v roko nož, pokazal ga vpokojemu g. župniku in dejal: »Stric, to je nož, Bog mi ga je dal, z njim Vam odrežem kos kruha in izpolnil sem voljo božjo — če pa ga Vam potisnem v srce, ravnal sem proti volji božji.« Po daljšem pogovoru se je utrudil, a odklonil je, da bi legel na zofo v obednici, poslušal je pazljivo mirno nadaljno debato. Okolu 3. ure popoldne sta ga spremila dr. Lovro Pogačnik in župnik Lud. Bajec v spalnico. Težko je dr. Krek šel po stopnicah, v sredi je dalje časa počival, vendar je takoj par šaljivih povedal. V spalnici je dr. Krek legel na zofo, župnik Lud. Bajec ga je odel in kako pristrčno razmerje je vladalo med obema, kaže odgovor na opombo dr. Pogačnika, ki se je začudil, češ, da je toliko nežne ljubeznivosti v takem hrustu, kakor je župnik Bajec. »O Lovro, ne samo ljubeznivost, to mi pove tudi vselej kako tako, da se moram smejati, ako me še tako sapa naganja.« V šaljivosti se je ljubeznjivo spomnil tudi Kroparjev in je na opazko dr. Pogačnika rekel: »Kako more oče pozabiti na svoje sinove.« Glas pri tem razgovoru pa mu je oslabil. Sam se je apostrofiral: »Glas je malo bolj klaverno, a hvala Bogu, glava pa je zopet stara. Nato sta se prijatelja poslovila in dr. Krek je za par ur mirno zadremal. Okrog 7. ure je začel večerje in vsa vesela je skrbna mati župnika Bajca mu prinesla šunke, katero je prav s slastjo povžil. Okrog 9. ure mu je zrahljala služkinja posteljo, šaljivo se je obema zahvalil za postrežbo, skrbelo ga je le, kako bo dr. Pogačnik vozil se v črni noči proti Zidanem Mostu čez obronek. Nato sta se dr. Pogačnik in župnik Bajec vrnila k družini, ki jima je vsa srečna pripovedovala, kako se dr. Krek danes dobro počuti.

Da ga ne bi prepozno motila, gre okolu 10. ure dr. Pogačnik v spremstvu župnika Bajca k dr. Kreku se posloviti. Ko sta

vstopila, ne najdeta g. dr. Kreka ne v postelji ne na zofi. Župnik Bajec je zaklical v strahu: »Lovro!« Gospoda sta strahu obstala: dr. Krek je ležal ob zofi vznak na tleh z razprtimi očmi, gledajoč proti nebu, roke sklenjene ob telesu, levo nogo nekoliko čez desno. Gospoda sta skočila k očetovskemu prijatelju, v katerem je bilo še nekoliko življenja, sklicala sta družino in domači g. kaplan Skubic je umirajočega dr. Kreka, katerega so medtem prenesli na posteljo, dejal še v sv. olje. Dr. Kreku je dr. Pogačnik zatisnil oči...

Družina je povedala, da je v trenutku, predno sta gospoda prišla, čula, da je zgoraj nekaj padlo, seveda nihče ni mislil, da je v tem trenutku slovenski narod izgubil svojega najboljšega sira.

Dr. Krek in dr. Lovro Pogačnik sta se včeraj dopoldne razgovarjala tudi o politiki. Dr. Krek je povse odobraval sedanje stališče Jugoslovanskega kluba in naročal dr. Pogačniku, da sporoči načelniku dr. Korošcu naj ministrskemu predsedniku javi, da slovenski narod danes bolj kot kdaj občuti trdo roko germanizacije in da njegovi zastopniki ne morejo podpirati sistema, ki nas vsak dan bolj zahlapčuje.

O-Božiču leta 1865. je bil rojen dr. Krek pri Sv. Gregorju nad Sodražico, kjer je bil njegov oče učitelj. Pri svojem očetu je dobival prvi šolski pouk pri Sv. Gregorju in pozneje v Komendi. Po očetovi smrti si je mati, ki jo je Krek najpristrčnejše ljubil, z družino preselila v Selca nad Škofjo Loko. Četrty razred je obiskoval v Škofji Loki, gimnazijo je študiral v Ljubljani, kjer je stopil v bogoslovje. Pokojni kardinal Missia, ki je v mladem duhovniku spoznal izreden talent, ga je poslal na Dunaj, odkoder je prišel kot doktor zopet v domovino. Bil je kaplan v Ribnici, stolni vikar v Ljubljani, dokler ni l. 1895 postal profesor na ljubljanskem semenišču. Ze l. 1897. je bil izvoljen v državni zbor kot poslanec pete kurije.

Odbora »Slovenske krščansko-socialne zveze« in »Jugoslovanske strokovne zveze« imata se o jutri v sredo ob 7. uri zvečer v dvorani Katoliške tiskarne, III. nadstropje.

Truplo dr. Kreka

prepeljejo jutri, v sredo, ob 4. uri popoldne iz St. Janža z vlakom do Trebnjega, kjer ostane čez noč. V Ljubljano pripelje truplo dolenski vlak v četrtek dopoldne, in sicer na južni kolodvor. Pogreb bo v petek ob 3. uri popoldne. Podrobnosti javimo.

Izjava istrske duhovščine.

Na posvetu »Svečeniških zajednic« v Pazinu dne 27. septembra je sklenila navzoča istrska duhovščina:

»Hrvatsko-slovenska duhovščina v Istri izjavlja, da je popolnoma sporazumna z deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« na Dunaju z dne 30. maja t. l.

Z globoko hvaležnostjo pozdravlja nato sv. očeta Benedikta XV. za svetovni mir in trud našega cesarja Karla, da se čim prej konča to strašno klanje na bojnih poljanah.

Obenem protestira najodločnejše proti imperialističnim namenom sovražne države Italije, da si osvoji Trst, Istro in drugo Primorje.

Notranja politika.

Jugoslovani in vlada.

»Narodni Listy« prinašajo z dne 6. t. m. z Dunaja naslednjo brzojavko: Za v torek je pozval načelnik vlade k sebi predsednika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca ter člane predsedništva kluba dr. Laginjo in vit. Pogačnika (dr. Krek je bolan). Odločno zanjukujemo mnenje, da bi mogla vlada pridobiti zase Jugoslovane s kakimi drobnimi koncesijami. Jugoslovani ne bi vstopili v vladni tabor, tudi če bi jim vlada obljubila ustanovitev pravne fakultete v Ljubljani.

Nadomestne volitve za izpraznjene mandate.

Dunaj, 8. oktobra. Kakor poroča parlamentarna korespondenca, tvori vprašanje izpraznjenih državnoborskih mandatov, katerih je 41, že dolgo predmet razmotrivanja. Med tem ko so bili prej nasprotniki nadomestnih volitev v večini, prevladuje sedaj mnenje, da so nadomestne volitve iz političnih razlogov potrebne. Volitve bi se vršile na podlagi kompromisa v smislu dosedanjega posestnega stanja. Glas se, da bodo že po rešitvi proračunskega provizorija razpisane nadomestne volitve. Volitve bi se vršile

svečana meseca. Izpraznjeni mandati so bili razdeljeni sedaj tako-le: 13 Čehov, 11 nemških nacionalcev, 5 nemških krščanskih socialcev, 4 Jugoslovani (Grafenauer, Povše, Mandič, Gregorin), 2 Poljaka, 2 nemška socialna demokrata, 2 Italijana, 1 italijanski soc. demokrat in 1 Ukrajinec.

Razna poročila.

Angleži se umikajo proti Evratu.

Carigrad, 7. (K. u.) Uradno: Angleži v svojem poročilu 1. oktobra trdijo, da so zmagali pri Romadihu ob Evratu. Če bi odgovarjalo to resnici, bi se sovražnik s svojimi četami ne umikal od Evrata proti Bagdadu, marveč bi prodiral. Dejansko se pa umika angleška glavna sila proti Bagdadu.

Obroč okoli osrednjih velesil.

Rotterdam, 8. oktobra. »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona: V Franciji, Italiji in v drugih deželah sporazuma nameravajo slediti zgledu Združenih držav in obdati osrednje velesile z nepredrljivim obročem. Merodajni washingtonski krogi sodijo, da se bo končala vojska v treh ali v štirih mesecih, če se posreči, da odrežejo osrednje velesile od vsakega uvoza.

Dnevne novice.

Za vojaško službo nesposobni ne bodo vpoklicani na Kranjskem in Primorskem v vojaško službovanje.

Dunaj, 8. oktobra 1917.

Naš poročevalec je ravnokar izvedel od merodajne strani, da vpoklici za vojno-nesposobnih v vojaško službovanje ne pridejo za Kranjsko in Primorsko v poštev.

Za škofa v Splitu bo imenovan škof v Šibeniku L. Pappafava.

— Apostolski vojni vikar škof Bjelk se je podal na fronto in v etapsko ozemlje okupiranih ozemelj, kjer ostane dalje časa, da nadzoruje duhovno pastirstvo.

+ **Odlikovanja.** Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila fregatni poročnik Alojzij Sernec in nadporočnik 37. strel. p. Franc Kadunec. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: višji orožni mojster 26. strel. p. Josip Sternad, narednik črnovoj. etap. baona št. 403 Matija Duh, rač. podčastnik voj. ujet. delavske stot. št. 395 Franc Kopic-orožni mojster 15. lov. bat. Franc Ferlež, nam. stražmojstra 6. dežel. orož. pod. Franc Drobnak in Martin Osteršek, nam. stražmojster 7. dežel. orož. pov. Anton Gril in okrajni stražmojster 12. dežel. orož. pov. Ivan Skodlar.

— **Odlikovani slovenski fantje.** Z bojišča nam pišejo: Naznanjam Vam, da smo bili zopet vsi Slovenci, kar nas je pri tej stotniji, odlikovani. In sicer sta dobila četovodja Simon Vračun in Ivan Grill srebrno svetinjo II. razreda, četovodja Alojzij Munda bronasto, poddesetnik Bagatelj srebrno II. razreda, pešec Fran Zgonik bronasto, tako da imajo vsi tukaj služeči Slovenci po dve ali tri odlikovanja.

Po smrti odlikovani. Pred sovražnikom padli praporščak 2. gorskega strelskega polka Anton Rode je odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo.

— **Vlak je povozil na postaji Lekenik na Hrvaškem načelnika postaje Antona Schnellerja.**

Požig in samoumor. Dne 26. septembra popoldne je posestnici Jeri Postrak v Radislavcih do tal pogorel hlev. Zažgal je njeen mož 87 letni Tomaž Postrah iz maščevanja. Živel je že več let s svojo družino v prepri. Po požaru je Postrah obesil na podstrešju zažganega hleva in popolnoma zgorel.

Velika tatvina na Reki. Eno minolih noči so vlomili tatovi v trgovino Bettanin na Reki in odnesli za čez 100.000 kron dragocenosti.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je v Mariboru enoletni prostovoljec Karel Krish iz Ljubljane. Lahka mu zemljica! Preostali naše iskreno sožalje.

Ij Srednješolska vest. Deželni šolski svet je izprašanega učiteljskega kandidata Antona Melika imenoval za suplenta na drugi državni gimnaziji v Ljubljani.

Ij Umrl v Ljubljani: Marija Starman, žena delovodje, 69 let, Miroslava Suhadolnik, hči rev. drž. žel., 1 in pol leta, Ivana Schor, kožarjeva žena, 48 let, Ivana Oblak, delavka, 24 let, Simon Gregorčič, duh. vikar, 59 let, Josip Markič, posestnik, 57 let, Josip Novak, dijak, 13 let, Ivan Zelko, sin bajtarja, 8 let, Ana Zajc, mestna uboga, 78 let, Marija Dobrin, perica, 43 let, Marija Oblak, delavka, 74 let, Ivana Porenta, hči posestnika, 3 leta, Marija Remžgar, delavka, 54 let, Jožek Mariko, delov. sin, 1 in pol leta, Jožefa Spacapan, vdova posestnika, 30 let, Ivan Podboj, učenec, 9 let, Alojzija Dacar, prevzičkarica, 67 let. Fran Teran, kovinski strugar, 17 let.

Ij G. Pečku, članu osješkega hrvatskega gledališča in bivšemu članu slov. gledališča v Ljubljani, ki je obolel v Osijeku na legarju, se je zdravje zboljšalo. Leži v bolnici v Osijeku.

Ij Predrzna tatvina. V noči od 8. na 9. t. m. je tat odnesel v neki vili pod Rožnikom precej ženskega in moškega perila. Odnesele je tudi ravnokar za pranje pripravljeno dvojno posteljno perilo, dalje zabojčke z žebli, klešče, kladivo, ključavnice, stare ključke, male vrtnarske škarje in velike škarje za rezanje ograje, kuhinjsko orodje itd. Škoda samo na perilu znaša več sto kron. Žensko perilo je bilo znamenovano s finimi monogrami A. S., moško perilo pa z A. J. Pred nakupom teh stvari se svari. Uvedena je energična zasledovalna akcija.

Ij Ni hotel ostati na cesti. V soboto zvečer je prišel v ljubljansko kavarno na Starem trgu proti enajsti uri prileten mož. Tam je použil naročeno pijačo, potem pa legel in zaspal. Ko je prišla policijska ura, je mož le nerad zapustil lokal ter hotel ostati čez noč v kavarni. Končno so ga odpravili. Trudni mož pa ni odšel, marveč se je sprehajal po trgu in čakal, da so domači odšli k počitku na svoje stanovanja. Nato je sedel na prag kavarne, sezul črevelj in razbil veliko šipo v vratih. V kavarni je potem popil nekoliko slivovke, potem pa legel k počitku, hoteč menda mirno prespati hladno in deževno noč. Ropot je zbudil tudi sosednje stanovalec. Na nesrečo je prišla kmalu za njim tudi policijska straža in ga odvedla k počitku v zapor. Ali mož ni imel stanovanja ali kaj je bilo povod temu očitno nepremišljenemu dejanju, ne vemo.

Ij Oddaja zelja pri mestni aprovizaciji. Rekvirirano zelje bo mestna aprovizacija deloma kisala, deloma pa tudi sveže oddajala konsumantom. Na drobno bo prodajala mestna aprovizacija zelje na Vodnikovem trgu, na debelo pa iz skladišča. V okolici ne bo smel nihče drugi kupovati zelja, kakor pooblaščenosti mestne aprovizacije. Tudi zeljarji bodo dobivali zelje od aprovizacije in ne bodo smeli jemati zelje naravnost pri pridelovalcih. Te odredbe so bile potrebne, ker bi sicer mestna aprovizacija ne mogla dobiti po maksimalni ceni potrebno množino zelja. Natančnejši razpored oddaje zelja na drobno in na debelo se bo pravočasno priobčil, vsled česar naj ljudje nekoliko potrpe in naj ne hodijo tozadevno po pojasnila k mestni aprovizaciji.

Ij Oddaja kislega zelja na rdeče izkaznice. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo, dne 10. t. m. v cerkvi sv. Jožefa na rdeče izkaznice, zaznamovane s črko A od 10. do 11. ure dopoldne. Vsaka oseba dobi največ en kilogram zelja, vendar stranke lahko tudi manj vzamejo. Kilogram stane 80 vinarjev.

Ij Kislo zelje na rdeče izkaznice A. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo, dne 10. t. m. v cerkvi sv. Jožefa kislo zelje na rdeče izkaznice, zaznamovane s črko A od 10. do 11. ure dopoldne. Vsaka oseba dobi največ en kilogram zelja, vendar stranke lahko tudi manj vzamejo. Kilogram stane 80 vinarjev.

Ij Oddaja krompirja za 6. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo, dne 10. t. m. strankam 6. okraja na nova nakazila krompir v svojem skladišču na Dunajski cesti. Določeno je tale red: Od 8. do 9. ure št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 200 do 400, od 10. do 11. ure št. 400 do 600, od 2. do 3. ure popoldne št. 600 do 800, od 3. do 4. ure št. 800 do 1000, od 4. do 5. ure št. 1000 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kilograme. Kilogram stane 30 vinarjev.

Primorske novice.

Obnovitev Primorske. Na Primorskem se bo ustanovil kreditni zavod za obnovitev Primorske, ki bo podeljeval kredite kmetom in obrtnikom, ki so bili prizadeti vsled vojske. V načrtu imajo zakon, o katerem naj bi razpravljali državnoborski odsek za obnovev od vojske poškodovanih dežel.

Ij Smrt za domovino. Na severnem bojišču je padel šestošolec goriške gimnazije, vojak 58. pešpolka Engelbert Kralj, doma iz Gorice, Mirodvorska ulica št. 25, sin zastopnika ljubljanske Vzajemne zavarovalnice v Gorici, Časten mu spomin!

Župnijski urad in župnik iz Čepovana bo v Kropi na Gorenjskem na Kranjskem, kamor se je obrniti pismeno v slučaju potrebe. Pozdravljeni razpršeni župljani Vaš župnik, Val. Pirc.

Mirovni pokret.

Lugano, 8. »Corriere della sera« poroča iz Londona: Vatikan je izročil angleški vladi odgovora Avstrije in Nemčije na noto sv. očeta. Odgovoroma sv. oče ni priložil nobenih novih spisov. Sveta stolica je poslala odgovora po navadni diplomatski poti.

Vojska se bliža koncu. — Mir se bliža(?).

Amsterdam, 8. Veliko pozornost povzroča članek »Corriere della sera«, ki temelji na dobro poučenem viru in naznaja: Odgovor sporazuma na mirovno ponudbo sv. očeta gre še dalje, kakor odgovor osrednjih vesil. List je dobesedno pisal: Vojska se bliža svojemu koncu. Vidimo, da prihaja mir.

Vojni furor Anglije — v govorih in v člankih.

Haag, 8. Odklonilni članki angleškega časopisja glede na Czerninov govor tukajšnjih političnih krogov niso presenetili. Pričakovali niso, da bo angleško časopisje se kar prilagodilo Czerninovim nazorom. Napredek je že, ker je del sovražnega časopisja Czerninove besede prijazno sprejel. V Londonu ne bodo, dokler se že skoraj ne bo sklenil mir, drugače govorili, kakor v vojnem smislu. Prijatelji miru na celem svetu upajo tako močno na mir, da njih prepričanja ne omajajo vojni članki časopisov.

Francoški socialisti za zmagovit mir.

Bordeaux. (K. u.) Na kongresu socialistov je predlagal Comnere-Morel, da njegova stranka odklanja vsak brezpogojni mir, ki ga je mogoče le doseči, če so vsi Francozi složni.

Angleško časopisje o pripravah za mir.

Rotterdam, 5. oktobra. »Daily News« razločujejo med mirovnimi pogoji in pogoji, ki so potrebni, da se uvedejo mirovna pogajanja. »Times« in skoraj vsi londonski listi pritrjujejo Asquithovemu govoru 26. m. v. v Leesu in ga v zahtevah še prekašajo. »Daily News« pa zavzemajo drugačno stališče. Pravi, da je izprožila sedanja vojska veliko vprašanj. Ni mogoče čakati z mirom, dokler se vsako to vprašanje ne reši. Nekaj točk pa morajo osrednje vesile sprejeti, da bo mogoče o miru razpravljati. Izprazniti se morajo zasedena ozemlja in formalno priznati neodvisnost Belgije, Srbije in Rumunije. Alzacija Loreno kaže izločiti iz predpogojev za otvorenje mirovnih pogajanj.

Razbit mirovni shod v Londonu.

Amsterdam, 8. oktobra. Reuter javlja, da so v severnem Londonu razbili shod, ki so ga priredili miroljubi. Govornike so pretepli, policija jih ni hotela ščititi.

Minister Commandini govoril o vojnih smotrih Italije.

Lugano, 8. (K. u.) Italijanski minister za propagando Commandini je govoril v Ceseni o potrebi, da se obvaruje vojna odpora moč. Sovražniki žele, naj se takoj prične diplomati pogajati, a sporazum, posebno pa Italija, se ne pusti ujeti in ne klonijo orožja. Avstrija hoče najbrže tole doseči: mir brez aneksij za Avstrijo, Lovčen, varuštvo nad Albanijo, Črna gora naj izgine, svoboda izlivov Donave, direktna zveza z Bolgarijo in garancija s strani Srbije. Italija si hoče pridružiti kraje, ki so ji bili iztrgani s silo in dežele, ki so vidno italijanske in dobiti hoče jamstvo za svobodo svojih morij, zagotoviti pogoje svojega obstoja in napredka.

Avstrija se odpove srbskemu ozemlju?

Pariz, 8. oktobra. »Information« poroča iz Londona: Kakor javlja »Reymolds New Papers«, se v diplomatičnih krogih izjavlja: Avstrija je pripravljena se odpovedati svojim zahtevam po srbskem ozemlju in Srbijo zopet vpostaviti njeni popolni svobodi.

Topovi grmeli od Tolmina do Krasa.

Nova italijanska ofenziva se je pričela.

Vse kaže, da se bližamo na soškem pozorišču večjim dogodkom. Ogenj s topovi se je močno povišal; bližajo se najbrže boji. Sovražnik zopet osredotočuje svoje napore na Banjski visoki planoti, kjer se mu je v enajsti soški bitki posrečilo, da je pridobil uspehe, ki jih bo izkušal zdaj razširiti. Sovražnik napada tudi goro Sv. Gabrijela. Kmalu se pokaže, če sebo iz teh bojev razvija 12. soška bitka.

...

Italijansko bojišče je postalo sedaj precej zanimivo, ne toliko vsled vojaških dogodkov, ki se sedaj odigravajo, marveč zaradi dogodkov, ki jih je pričakovati. Ko je ponehala 11. soška bitka, je od 5. septembra nastopil odmor, ki se ne glede na artiljerijski ogenj in poizvedovalne boje trajal do konca mesca. Dne 29. in 30. septembra so se pa nenadoma zopet razvili srditi boji na južnem delu Banjske planote in na zahodni strani Sv. Gabrijela. Pridobitev ozkega kosa jarka, ki so ga priborili 2. oktobra, so Italijani plačali z novimi najtežjimi izgubami. Italijani hočejo posest tega hriba izra-

biti kot izpadalno točko za nadaljne boje ali ga pa pridobiti za oporišče pri morebitnem umiku, ali pa nameravajo s temi boji iznova ugotoviti le silo avstrijske obrambne armade.

V avstrijskih armadnih krogih smatrajo te nove boje kot predigro za obnovev splošne velike ofenzive. Italijansko vojno vodstvo prevladuje skrb zaradi notranjih političnih zmešnjav. Načelnik avstrijskega generalnega štaba se je koncem septembra izrazil: »Zahodne vesile bodo Italijo napotile, da obnovi svoje napore, da si odpre pot v Trst; neprimerljiva hrabrost in vztrajnost naših soških borilcev pa bo odbila tudi nove navale, in naj bodo še tako silni. Iz naporov, da bi osvojil hrib Sv. Gabrijela, je za italijansko armado nastalo prestižno vprašanje. Sv. Gabrijel je gotovo dragoceno opazovališče, več pa ne! Če bi prešel v laške roke, bi to povzročilo edino malo popravno fronto.«

V bližnjih dneh se bodo razmere na italijanskem bojišču najbrž razjas-

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 8. oktobra. Uradno: Pri Soči so na posameznih mestih s topovi močnejše streljali. Posebno se je ojačil topovski boj na Banjski visoki planoti. Boji pehote so se razvili le v odseku gore Sv. Gabrijela, kjer smo opolnoči odbili močne italijanske sunke.

Drugod se ni nič posebnega zgodilo.

Dunaj, 8. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Od Tolmina do Krasa se je včeraj oživil v večji meri ogenj s topovi in z minami vseh kalibrov. Na Banjski visoki planoti se je tu in tam povišal v bobneči ogenj. V odseku Sv. Gabrijela smo s streljanjem odbili napade patrulj. Opolnoči se je ob napadu italijanskih čet razvil boj pehote. Cadorno-ve čete so se morale umakniti.

Na južnotirolskem pozorišču so Italijani napadli prednjo stražo naše postojanke na Costabella. Napad smo odbili.

Italijansko uradno poročilo.

5. oktobra. (Zakasnelo.) Naše patrulje so nastopale med Judikarijo in dolino Brenta; nekaj mož so ujeli. Na visoki planoti Asiago večkratni močnejši topovski bobneči ogenj. V odseku gore Sv. Gabrijela smo popolnoma in hitro odbili ponovne sovražne napade. Vzhodno od Gorice smo z nenadnim napadom izboljšali del naših postojank, kar smo vzeli, smo držali, dasi je nastopal sovražnik z besnim protinapadi. Na Krasu so, kakor ponavadi, streljali s topovi. Ponoči od 3. na 4. je preletela mogočna italijanska bombna skupina drzno pomorsko trdnjavo Kotor. Presenečeni sovražnik je odgovarjal z močnim, a nerednim ognjem svojih obrambnih baterij. Naši letalci so zadeli večkrat v zalivu zbrane podmorske čolne in so, kar smo dognali, dobro učinkovali. (Opazka kor. urada: Z merodanega mesta smo izvedeli, da ni italijanski zračni napad na Kotor ničesar dosegel.)

7. oktobra. Ponoči od 5. na 6. t. m. je sovražnik, izrabljajoč vreme, presenetljivo napadel našo prednjo postojanko pri Costabella (San Pellegrino) dolini; z besnim motilnim ognjem je sovražnik poizkušal zabraniti dohod ojačenj in združitve z ostalimi četami in premagati odpor posadke. Sovražnika smo vrgli v njegove izhodne postojanke. Naš ogenj je pregnal druge skupine, ki so poizkušale nastopiti proti postojankam Lingerini (Padola vidende). Južno od Tolmina so naše baterije namerile bobneči ogenj na številna krдела avtomobilov. Vzhodno od Gorice so naši oddelki včeraj vdrli po kratki, a uspešni pripravi s topovi v nekatere dupljine severnih slemenov gore Sv. Gabrijela; vrnilo se je z enim ujetim častnikom in s 23. možmi.

8. oktobra. Na celem pozorišču so pred vsem streljali s topovi. Na Banjski visoki planoti med Podlako in severnim robom Čepovanske doline so naši poizvedovalci ujeli do 10 mož. Na Krasu pri Lokavci smo zapodili nekaj patrulj.

Pohvale naših napadalnih čet.

Iz vojnega tiskovnega stana: Pred kratkim so zaplenili italijansko povelje, v katerem obrambni poveljnik Val Jebron nad vse resno opozarja svoje podrejene častnike, naj svojo službo kot poveljniki poljskih straž vrše kar natančneje. Dogodil da se je slučaj, da so Italijani vsled nenadnega napada avstrijskih čet izgubili izpostavljeno postojanko in da se je posadki le s težavo posrečilo zgrabiti za orožje. Poveljnik Val Jebron zato odreja, da bo vsak častnik ali poveljnik poljske stra-

že, ki se bo pustil presenetiti, ki ne bo pravočasno odkril sovražnika, obvestil lastnih poveljstev in ki ne bo takoj pripravljen za obrambo, ustreljen.

V tem povelju je izražena pohvala naših čet, ki je tem večje vrednosti, ker prihaja iz sovražnih vrst in ni njim namenjena. Dobesedno pravi dotični poveljnik: »Ne more se vedeti, na kateri točki bo sovražnik zastavil svoje napadalne čete k nenadnemu napadu, v čemer je mojster. Zato je nujno potrebno, da smo povsod čuječi.«

Gabriele D'Anunzio

je postal major.

Italija odklanja izmenjavo ujetnikov.

Dunaj, 8. oktobra. Iz vojnega tiskovnega stana poročajo: Avstrijska vlada je stavila italijanski in ruski armadi predlog, naj bi se izmenjali vojni ujetniki, ki so že dlje časa v ujetništvu. Proti temu predlogu je italijansko časopisje takoj na zelo nelep način nastopilo. Pred kratkim je došlo avstrijski vladi uradno obvestilo, da Italija odklanja ta predlog.

Nemiri v Turinu. — Odstop generalnega komisarja Canepa.

Lugano, 6. »Gazette Ticinese« je pričela opisovati dogodke v Turinu. Upor v Turinu je prekmalu izbruhnil; načrt o splošni stavki koncem septembra se je za to izjalovil. Nemire so uvedle silne stavke, ki so povzročile strašno razburjenje. Ko so prenehali stavkati in je pričelo pomirjanje kruha, so razlučene ljudske množice divjale po cestah. Z vojniki so se krvavo spopadli, vojniki so streljali. Mrtvecev in ranjencev je bilo veliko. Bojevali so se precej časa. Uporniki so se namreč utrili v hišah, v katerih so se branili kakor v trdnjavah. Vojaki, posebno rekruti, so omahovali. Pozvali so na pomoč druge čete, ki so s trdom zadržile upor. Do 60 mrtvih in 120 ranjencev pravijo, da so bile žrtve upora, a najbrže je bilo še veliko več, kar je zelo mogoče, ker so ceste v Turinu ravne. Poročilo o krvavih uporih je zelo vplivalo na voditelja italijanske politike, posebno na voditelja nevtalstov Turati in Trevesa. Bisolatti in Sonnino sta najodločnejše nastopila, da je zapovedal notranji minister Orlando, naj se odločno nastopi proti upornikom. Pritiskal je tudi Cadorna.

Canepa je odstopil, ker je ne glede na ostale ministre in na narod že majnika zahteval prisilno razdelitev živil. Canepi bo sledil najbrže generalni poročnik Alfieri.

Nova stranka v Italiji.

Lugano, 8. oktobra. Dogodek dneva tvori, ker je podpisalo 45 poslancev izjavo in vabilo poslancem, naj pristopijo novi parlamentarni skupini, ki bo branila ustavo in parlament. Podpisali so večinoma liberalnega centra. Oklic je podpisalo tudi več katoličanov in nekateri znani nevtalni radikal. Vojno časopisje je ta izjava zelo vznemirila, češ, da vodita pokret Giolitti in da je naperjen proti vojski.

Zapora italijanskih mej zopet odpravljena.

Lugano, 7. oktobra. (K. u.) Zaporo italijanske meje so zopet odpravili.

Eduardo Scariofoglio umrl.

Lugano, 7. (K. u.) Izdajatelj neapeljskega »Mattino« Eduardo Scariofoglio je umrl. Italijanski listi opozarjajo, da je on zelo odločno nastopal, naj ostane Italija nevtalna.

Odbili napadi v Bukovini.

Dunaj, 8. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: V Bukovini je včeraj ponoči več ruskih stotnij napadlo prednjo poljsko stražo naših čet; napad so podpirali z močnim streljanjem topov. Napad je odbilo deloma naše topništvo, deloma smo ga odbili v boju moža z možem. Izgube Rusov so bile skrajno občutne. Zaplenili smo do 100 pušk in drugega blaga.

Povračilo škode na Erdeljskem in na južnem Ogrskem po Nemčiji.

»Zeit« javlja: Prusko vojno ministstvo je poslalo na Erdeljsko bojišče komisijo, ki so ji pridruženi tudi avstrijski častniki, da dožene škodo na polju, hišah in v stanovanjih, ki so jo povzročili nemški vojaki, ko so preganjali Rumune. Ko se višina škode dožene in ko se poročila pregledajo, povrne nemška vlada posameznim posestnikom škodo. Vse upravičene in utemeljene zahteve se bodo v popolni meri upoštevale. Veliki javnosti še ni znano, a je prav, da se pove, da je lani poslovala taka nemška komisija na južnem Ogrskem in da je škoda, ki so jo povzročili nemški vojaki, v približni višini 5 milijonov mark že poravnana.

Kerenski ostane.

Petrograd, 7. oktobra. (K. u.) Agentura: Na posvetu članov vlade z

zastopniki demokratičnega posveta in meščanskih slojev pod predsedstvom Kerenskoga so se v vseh vprašanjih zedinili. Kerenski je končno izjavil, da bo vlada kmalu sestavila novo koalicijsko ministrstvo.

Drugi kongres delavskega in vojaškega sveta.

Petrograd, 7. (K. u.) Agentura: Izvršilni odbor delavskega in vojaškega sveta sklicuje na dan 2. novembra drugi kongres vseh delegatov delavcev, vojakov in kmetov. Dalje zahteva, naj vojni minister takoj v armadi zopet uvede politično propagando vseh strank.

Ruski železničarji napovedujejo splošno stavko.

Petrograd, 7. (K. u.) Agentura: Glavni odbor stavkajočih železničarjev je izdal brzojavno okrožnico, s katero zapoveduje, naj se prične na vseh progah dne 7. oktobra opolnoči splošna stavka. Izvzemši vojaških in vlakov s provijantom se naj ustavi vsi osebnih in tovarni promet. Vsi upravni uradniki morajo ostati na svojih mestih, a opravljati smejo le neobhodno potrebno službo.

Petrograd, 7. (K. u.) Listi javljajo: Stavkarski odbor železničarjev je izjavil, da se mora stavka polagoma organizirati. Predvsem se ustavijo redni vlaki. Lokalni vlaki bodo vozili do 10. t. m. Če vlada ne odneha, bodo pozneje ustavili promet z živili, pozneje pa tudi preskrbovanje z živilo armade na bojiščih. — Najnovejšo poročilo pravi, da je Kerenski železničarjem obljubil, da se njihovim zahtevam ugoditi do 9. t. m.

Demokratičen kongres proti ofenzivi.

Basel, 8. oktobra. »Daily Mail« poroča iz Petrograda: Demokratični kongres je odstavil s sporeda vse predloge vlade glede na ponovitev ruske ofenzive.

Rusija le začasno slaba.

Lugano, 8. Prejšnja ruska vojaška komisija na italijanskem bojišču je izjavila, da je ruska armada le začasno slaba. Ruska armada kmalu vstane in krepko ter pravočasno poseže v boj.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 8. oktobra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na Flanderskem se je včeraj od opoldne do večera boj znatno zvišal med gozdom Houthouster in cesto Menin-Ypern. Močni bobneči ogenj je uvelde angleške delne napade proti posameznim točkam bojne črte. Sovražne naskakovalne čete niso nikjer napredovale. Naš obrambni ogenj jih je na polju udrtin zadrževal.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na obeh straneh ceste Laon-Soissons se je med Ailette in višinsko planoto južno od Parguy zelo besno bil topovski boj. Več francoskih stotnij je napadlo zvečer pri Vauxaillonu; povsod smo jih odbili z ognjem.

Vzhodno od Moze so močno obstreljevali naše postojanke in njih zaledje med Samognieuxom in Bezonvauxom. Naši topovi so zavrli napad Francozov, ki so ga pripravljali jugozahodno od Thiaumonta.

Na vzhodnem bojišču in na macedonskem pozorišču se niso nikjer v večjem obsegu borili.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 8. oktobra zvečer. Veliki glavni stan:

Na zahodu so streljali le na flanderskem pozorišču.

Neugodno vreme na francoskem bojišču.

Rotterdam, 8. oktobra. »Daily Mail« poroča: Na flanderskem se je vreme poslabšalo. Vojaške operacije morajo za to prekiniti. Tla je trajno deževje pomočvirilo; težkih topov skoraj ne morejo prevajati. Del francoskih čet so že premestili v zimska bivališča v južni Franciji.

»U 10« pobegnil iz Cadiza.

Rotterdam, 8. oktobra. Reuter: Nemški podmorski čoln »U 10«, ki so ga 9. septembra internirali v Cadixu, je pobegnil. Ministrski predsednik je odstavil začasno vse mornariške častnike, ki so odgovorni, ker je podmorski čoln ušel.

Francosko uradno poročilo.

6. oktobra ob 11. uri ponoči. Precej močno delovanje obeh artiljerij pri Brayen-Laonnois in na desnem bregu Moze severno od gozda Chaume. V Vozejih se nam je posrečil napad pri Senones, Z ostale fronte nobenih poročil.

Angleško uradno poročilo.

8. oktobra. Naša artiljerija je cel dan na celi fronti delovala. Sovražna artiljerija je naperila svoje delovanje v glavnem proti našim novim postojankam na grebenu Broodseynde in južno od tam. Protinapadov ni bilo. Tekom zadnjih 24 ur smo ugrabili nadaljnjih 380 ujetnikov. Z ostale fronte nobenih posebnih važnih poročil.

Letalci. Obmetavali smo z bombami sovražna letališča v okraju Lille in kolodvore Westroosebeke, Iscghem, Berne in Caitra. Zmetali smo več kot dve tona razstrelivih snovi. Štiri sovražna letala smo sestrelili, tri pa prisilili, da so se spustila na tla. Pet naših letal pogrešamo.

Velik plen na zahodu.

Berlin, 8. oktobra. (K. u.) Wolff: Nemško vojno vodstvo naznanja silovito število na zahodnem pozorišču ujetih sovražnikov in plena v mescih od julija do septembra. Hindenburg je dosegel silovite uspehe, dasi se je le branil. Vojne skupine kraljeviča Rupreta, nemškega cesarjeviča in vojvoda Alberta so ujele nič manj kakor 337 častnikov in 13.512 mož, zaplenile 41 metalcev min in 483 strojnih pušk, 4 topove in 11 sovražnih letal.

Novi sovražniki.

Lima, 7. oktobra. (K. u.) Agence Havas: Peruanski kongres je s 105 proti 6 glasovom sklenil, da se prekinje odnošaji z Nemčijo.

Berlin, 8. oktobra. (K. u.) Vsled napetosti v nemško-peruanskih odnošajih je vojaški ataše tukajšnjega peruanskega poslanstva stotnik Guererro brzoglavno prosil za odpoklic.

Montevideo, 7. oktobra. (K. u.) Agence Havas: Zbornica je s 74 proti 23 glasovom sklenila, da se prekinje zveze med Uruguay in Nemčijo. Senat je isto sklenil s 13 proti 3 glasovom.

Kriza v Nemčiji poravnana.**Izjava državnega kanclerja.**

Berlin, 8. oktobra. (K. u.) Seji glavnega odseka državnega zbora so poleg državnega kanclerja prisostvovali vsi državni tajniki, vojni minister Stein, dalje številni pooblašenci zveznih svetov in poleg članov odsekov mnogoštevilni poslanci kot poslušalci.

Državni kancler je glede pritožbe, da so uradniki na nedopusten način uganjali propagando v korist domoljubne stranke, izjavil, da velja za vse uradnike svoboda političnega mišljenja in da smejo pripadati vsaki stranki, da le ni državi nevarna. Zloraba uradne oblasti v meri, da bi predstojnik svoje podrejene organe silil, da zavzamejo stališče v korist kake gotove stranke, je samoobsebi umevno vseskozi nedopustna in jaz ne želim, da bi se od strani predstojnikov izvajal na podrejena mesta političen pritisk v katerokoli smer. Ta načela veljajo tudi glede domoljubne stranke in jaz bom gledal na to, da se ta načela izvajajo. Tudi v armadi je vsaka politična agitacija izključena. Nadalje je kancler poudarjal, da je popolnoma objektivno napram vsem političnim mišljenjem in strujam in da pusti vsakemu mišljenju popolno pravico, ker je prepričan, da želi vsaka smer le najboljše v korist celote. Naj bi zastopniki različnih mišljenj imeli pred očmi, da povdarjanje nasprotstev v potih in sredstvih dejansko ni odločilno, marveč enotnost in skupnost v ciljih.

V nadaljnji razpravi je nek neodvisen socialist izjavil, da ni zadovoljen s temi splošnimi izjavami. Nek konservativni govornik je izjavil, da se govor ni nanašal na odseku vrnjeni naknadni proračun, za katerega tu edino gre. — Govornik centra je izjavil, da se mora ugotoviti, če so se iz tega naknadnega proračuna uporabila sredstva za agitacijo v armadi, o kateri se razpravlja. — Socialdemokratski govornik je obžaloval, da državni kancler ni ničesar povedal o uradni agitaciji in zanašanju politike v armado. Že pred 14 dnevi je predložil državnemu kanclerju materijal, v katerem je čisto jasno in natančno dokazano, da je neko višje poveljstvo uvedlo agitacijo, s katero naj bi se pobijal gnjil mir, kakor se izražajo vsenemci.

Po izjavah državnega kanclerja kakor tudi po govoru vojnega ministra in državnega tajnika dr. Helffericha se je položaj v toliko razjasnil, da se sedaj o kaki krizi ne more več govoriti.

Berlin, 8. oktobra. (K. u.) Državni tajnik Kühlmann poudarja, da zunanji urad nima z brošuro »Für Reichstagsabgeordnete« ničesar opraviti. Če bi imel kak uradnik s tem političnim omazanem spisom kaj opraviti, bi že glavno ne bil več uradnik. — Vojni minister von Stein izjavlja: Pri omenjeni konferenci v vojnem ministrstvu ni šlo za konferenco poveljujočih generalov, marveč za razgovor predsednikov

gospodarskih uradov. Nimam nikakega namena, da bi zanašal politiko v armado. Kjer se niso pokorili izdanim navodilom, se bo strogo nastopilo. — Govornik centra je dejal, da je bila sobota za vladno nesrečen dan in da se še ne more pregledati posledic. Če bi državni kancler dr. Michaelis kakor danes posegel vmes, bi bila nesreča preprečena. — Državni tajnik dr. Helfferich ugotavlja, da je v soboto svoj govor že končal, ko je zapustil govorniški prostor in da je mnenje, da bi svoj govor prekinil, napačno. — Državni kancler je končno sporočil, da je od podrejenih oblasti zahteval poročila o morebitnem vplivanju na podrejene po uradnih predstojnikih v korist domoljubni stranki.

Nek socialist je zahteval od državnega kanclerja zagotovilo, da se bo vsaka politična agitacija v armadi preprečila in da se ne bodo prepovedala zborovanja za utemeljitev državnozbornske resolucije o sporazumnem miru. Državni kancler je izjavil, da se v armadi ne sme uganjati nobena politična agitacija. — Nato se je naknadni proračun sprejel proti glasovom socialistov. Nemška frakcija je to pot glasovala za naknadni proračun.

Na morju.**Podmorski čolni dosežejo svoj smoter.**

Berlin, 8. Na pozdrav shoda nemške domoljubne stranke je brzoglavil admiral Scheer: Mornarica in podmorski čolni so gotovi svoje stvari. S posebnim zadoščenjem sprejemam krepke besede shoda v Duisburgu. Odkrito se zahvaljujem vsem udeležencem.

97ti v bojih.

»L'eco del Litorale« je priobčilo o bojih 97. pešpolka na rumunski meji, v katerih se je polk sijajno odlikoval. Poročilo, ki je izšlo z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana, govori sicer vedno le o italijanski krvi, italijanskih fantih, vendar vemo vsi, da služijo v 97. pešpolku tudi primorski in kranjski Slovenci, zato prinašamo poročilo v celoti, le da bomo namesto o Italijanih govorili na splošno o 97tih.

V. bojni bataljon 97. pešpolka je dospel do jezera Gylykos ob vzhodni Czoaharda, gola in strmega vršaka, ki se grozeče dviga v nebo, nedaleč Czurduškega sedla, ter tu postavil svoje šotore. Prihajajoč iz odseka Bistriciora, kjer se je hrabro boril, je moral doseči romunsko mejo pri Bekasu.

Dne 17. oktobra t. l. je prišlo povelje za naskok na goro Csipkes, velevažno točko, ki so jo imeli močno zasledeno Rumuni. Junaški stotnik Lochbichler, ki se je bil odlikoval že v več bitkah, je zbral okrog sebe častnike in aspirante ter dal povelja za bodoči boj. O mraku se je bataljon odpravil na pot; pršil je dež, ki se je kasneje razvil v silen naliv. Bataljon je korakal vso noč; vladala je črna tema, ljudje so se vgrezali v glenu, posklizavali na blatnih tleh in padali. Strašna pot je vodila po neprehodnih stezah, po gosto zaraščenih šumah. Samo spretnost poveljnikov je preprečila, da se nismo izgubili v nočnih teminah.

Naslednje jutro je krdelo dospelo na vrh La Preluci; od tu se je imel vršiti naskok. Izkopali smo strelske jarke, namestili topove eng baterije in lastni oddelek strojnih pušk. Na desnem krilu se je vgnezdil bataljon 73. pešpolka, ki je imel naskočiti skupaj s 97. pp., dočim sta bila določena dva bataljona — eden 4. in eden 95. pešpolka —, da krijeta krili in hrbet. Čakali smo jutra. Zvečer tu ne tam kak strel iz puške... v ostalem nič ne moti tihote noči. Začelo se je daniti... vstajal je medel dan brez solnca; bilo je mrzlo. Opoldne počli nekaj strelcev iz topov in kmalu nato se oglasijo strojne puške. Stotnik Lochbichler skoči naprej, zakliče smer in potegne četo za seboj. Kakor en sam mož zapusti bataljon svoje postojanke; sprejmejo ga treskajoče salve iz pušk, toča krogelj se vsuje nanj. Tu in tam pa de kateri, ostali drve naprej, z vrha nizdol, da potem udarijo na Csipkes. Gromenje topov se združuje s pokanjem pušk in strojnih pušk, vmes se mešajo kliči borilcev, vzdihovanje ranjencev in ječanje umirajočih. Hrum je peklenjski, neznošen. Čimdalje zlokobnejše živjajo krogelje, ki brez usmiljenja terjajo žrtev med napadalci. Toda niti smrtna kosa ne more zadržati hrabrih 97-tih, ki drve dalje in dalje želeč se pomeriti s sovražnikom prsi ob prsih.

Breg je strm, neštete ovire vseh vrst zapirajo pot. Tu se doiga žična agra, treba preko nje... Kvišku... naprej... Sovražni ogenj narašča, tu in tam se zvrne no bregu smrtno zadet borec... Nič ne dá... naprej, naprej!... Ovira je premagana. Sedaj pa nad jarke! — artiljerija v polno zadeva okope, drobi probrane, ruši tramovje in seje smrt in grozo. Iz razvalin se dvigajo pretresljivi kriki hrogeče ječanje, kletve.

Z zadnjim zagonom navalé hrabri 97-ti v sprednje postojanke... Naše sol Kratek počitek, da se pride do sape. Ljudje so trudni, strašne poti so preprečile dovoz menaže; dva dni že niso jedli, glad pritiska, toda želja po zmagi je močnejša.

Artiljerija utira pot, pehota prodira proti vrhu, kjer črna progna na snežnobelih tleh označuje sovražne postojanke.

Nemeneč se za peklenjski ogenj, nemeneč se za žvižganje krogelj, nemeneč se za divji krik nasprotnika prodirata 97. in 73. bataljon dalje in dalje. Še nekaj korakov... naprej, naprej, predno ima zmehdeni sovražnik čas, da se uredi k odporu v novih postojankah. Zadnji napor in s sijajnim navalom udero naši v sovražne jarke in preženo iz njih sovražnika, ki pobegne v divjem neredu proti meji.

Ura! Csipkes je naš. Dolga vrsta ujetnikov se spušča po vijugasti stezi z gore nizdol, ogromen kup orožja in streljiva... to so sadovi zmage, to njene trofeje. Noči se. Žarek lune obseva krvavo bojišče.

Utruženi in izdelani se hrabri borilci utabore na osvojenem ozemlju, da si končno odpočijejo.

19. stotnija zavzema postojanke na višini v ospredju blizu meje, ostali del 2. bataljona pa na Csipkešu samem. Nič ne moti globoke tišine. Noč...

Izenada zaorijo od vseh strani divji, grozni kriki, vmes pokanje in treskanje pušk, razleže se peklenjski hrup. V prvem hipu ne vemo, kaj se je moglo zgoditi; nenkrat se oglasi rog, ki trobi k naskoku. Ah, sovražniki gredo na protinapad. Nihče ne ve, kako jim je uspelo neopaženo priti naprej, kako so premagali naše prednje straže in tako presenetili naše vojake v spanju.

Kakor krvičejne človeške zveri se vržejo na šotore, jih trgajo in kolejo tiste, ki leže pod njimi, vsepovsodi razširjajo smrt in grozo. To ni več boj, to je mesarsko klanje; zdi se, ko so plenili in morili sultanovi janičarji kričeč: Ubij, ubij!

Tako so padali naši v deseticah; pogin, propast... Kako se braniti, ko jih od vseh strani navaljujejo sovražniki, ki se zde, kakor bi rastle iz tal, toliko jih je.

Prisotnost duha poveljnika te skupine, podpolkovnika Sanderja, ter sposobnost častnikov je preprečila končno klanje.

Začele so delovati naše strojne puške posipajoč napadalce z izstrelki; pomagajo jim puške pehote, ki se je zbrala okrog svojih voditeljev. Topovi se prožijo v salvah in pošiljajo na sovražnike šrapnele in granate... Vse zastoji; številna premoč grozi pregnati to puščico junakov. Obroč železa in ognja oklepa preživele tesneje in tesneje... Grozni trenotki...

Le en način rešitve bi bil — drzen, težak, nevaren... to je: predreti oklep! To podjetje treba izvesti, sovražniku je treba še enkrat dokazati, da znajo južni sinovi Avstrije umreti z orožjem v roki, če to zahteva domovina.

Rumuni navale z novimi množicami, njihovi častniki kličejo v italijansčini: »Bratje Italijani, ne streljajte!« »Strahopetci, izdajalci!« jim doni v odgovor.

Podpolkovnik Sander in stotnik Lochbichler čakata ugodnega trenutka, da udreta iz oblegovalnega obroča.

»Audaces, fortuna iuvat!«

In sreča je pomagala smelim. Z nepriemerljivo silo so se naši zagnali naprej, na čelu jim podpolkovnik Sander in stotnik Lochbichler. Vnel se je besen, divji boj; borili so se kakor Levi. Tu se zasliši strahovit treski! Kaj se je zgodilo? Boj se za hip ustavi, a takoj znova zadivja. Kaj je bilo? Ker niso mogli rešiti lastnih topov, so jih naši razstrelili z dinametom in z njim vred uničili prve sovražnike, ki so se jih hoteli polastiti. Napadalni val nasprotnikov ni mogel odoleti silnemu sunku... Zmajal se je bil, razpuštil... V množici se odpre vrzel... naprej, naprej... Vedno močnejši je sunek, vedno silnejši pritisk... Sovražnik popusti vse in iz strahu kričeč zbeži po gori nizdol...

Ura! Ura! Predor se je posrečil. Decimirane, s strahovitimi vrzeli dospo naše čete na vzhodje La Preluce, odkoder se je bil izvršil naskok. Napol uničene, da, toda ne zmagane, marveč kot zmagovalke. Tako se je s krvjo južnih sinov vpletel nov list slave v venec, ki ga ovija veličastno čelo avstroogrske monarhije.

Poljaki.**Vlada in Poljaki.**

Dunaj, 8. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča: Pogajanja med ministrskim predsednikom dr. pl. Seidlerjem in zastopniki Poljakov so privedla v zadnjih dneh do znatnega medsebojnega zbližanja. V krogih poljskih poslancev sodijo, da bodo vse težkoče odstranjene. Končna odločitev bo padla šele na plenarnem zborovanju Poljskega kola.

Praga, 8. oktobra. »Narodni Listy« poročajo z Dunaja: Pogajanja s Poljaki niso še dovršena in se bodo tudi no torko-

vi seji proračunskega odseka še nadaljevala. Poljaki so obrazložili ministrskemu predsedniku svoje stare zahteve. Toda glavna zahteva Poljakov je restitucija poljskih legij. Od izpolnitve te zahteve je odvisen ves nadaljni razvoj političnega položaja. V teh dneh poidejo poljski poslanci Daszynski, dr. Liebermann (socialna demokrat) in dr. Tertil (bivši narodni demokrat) k načelniku generalnega štaba Arzu.

Nemci na Poljskem.

Iz Varšave poročajo: Te dni je obiskal guverner Poljske general Beseler mesto Lodz. Predsednik nemškega združenja se mu je zahvalil za skrb za Nemce pri ureditvi šolstva. Beseler je nato odgovoril: Mi smo delali na to, da bo ta dežela v bodočnosti varna za našo domovino. Dali smo ji državno obliko da bo pozneje naša prijateljica in zaveznica. Vemo, da živi tukaj velika množica naših rojakov, ki so ali podaniki nemškega jezika ali pa zelo cenijo nemški jezik in kulturo in so se prilagodili tej deželi ne da bi prenehali se zavedati da so Nemci. Njihova zveza si je postavila za nalogo, da zbere in utrdi vse sile za to, da ostane tukaj vsak Nemec zvezan s tisoči vezmi s staro domovino in sam sebi zvest. Moja uprava bo z vsemi silami podpirala ta stremeljenje. Opominjam osebe, ki mislijo in čutijo nemško, naj se ne naslanjajo samo na državno pomoč in varstvo, ampak naj delajo tudi s svojimi silami. Moje delo bo, da tukaj zagotovim nemštvu mesto, ki mu pripada.

Poljska.

»Neue Zürcher Ztg.« poroča z Dunaja: V dobro poučenih političnih krogih se čuje, da se vrše pogajanja designiranega regentskega sveta z obema generalnima guvernerjema radi obojestranskih garancij. Poljaki, tudi svoječasi pasivisti, ponujajo formalno udeležbo v vojski proti Rusiji in narodnopravno zvezo z osrednjima velesilama. Pogajanja potekajo zelo ugodno.

Krakovski »Nowi Reformi« poročajo iz Varšave, da se smatra kot gotovo dejstvo, da bosta osrednji velesili predlagano sestavo regentskega sveta vzeli na znanje in jo potrdili. Ravnotako se smatra kot gotovo, da bo grof Adam Tarnowski imenovan za prvega ministrskega predsednika kraljevine Poljske.

Za razpust poljskega Vrhovnega narodnega odbora.

Dne 7. oktobra je sklican občni zbor poljskega Vrhovnega narodnega odbora v Krakov. Na dnevnem redu je predlog demokratov, naj se vrhovni odbor razpusti.

Marijaviti na Poljskem. O njih zopet nekaj slišimo. Uradni list varšavske nadškofije poroča, da je skoro čisto prenehala agitacija marijavitske sekte. Samo v prvi polovici tega leta se je vrnilo v katoliško Cerkev 8000 pristahev te sekte.

Otvoritev visoke šole v Varšavi. Krakovska »Nowa Reforma« poroča, da je za november nameravana delna otvoritev vseučilišča in tehnike.

Razne novice.

Veliko zborovanje za mir so priredili v nedeljo krščanski socialci na Dunaju. Zborovanja, ki se je vršilo v slavnostni dvorani na magistratu, se je udeležilo okoli 8000 oseb. Govorila sta deželni maršal princ Liechtenstein in poslanec Kunschak.

Trojni umor in samoumor. Dne 28. septembra se je v Pohřebachi pri Opotovicu ob Labi vrgla pod vlak žena Pešova, vdova po padlem vojaku in mati treh otrok. Bila je takoj mrtva. Ko so pozneje odprli njeno stanovanje, so našli vse tri otroke, dve deklici stari po 6 in 8 let in štiriletnega dečka, mrtva. Nesrečna žena jih je ubila s sekiro. Vzrok tega strašnega dejanja še ni znan.

Iz zgodovine cigaret. V berlinskem »Tagu« je priobčil C. M. Feldhaus nekaj zanimivih podatkov o cigareti, ki se je v zadnjih desetletjih premočnim osebam tako močno prikupila in neobhodno potrebna postala, in o kateri pravi Oskar Wilde, da je izraz izbranega življenja. — Nazor, da ima cigareta svoj začetek šele v zadnjih desetletjih in da je prišla k nam šele v šestdesetih letih, ko je bila preje samo na Španskem, ne temelji na resnici. V zadnjem času so našli mesta v dnevnikih objavljena v »Traits galants et aventures du dieu Pierre de Fleurville«, a napisana že pred 150 leti, v katerih čitamo: Dne 1. maja 1767. mi je bilo 19 let, ko sem spoznal neko Braziljanko. Imela je lepe oči, polt kakor iz medi in je pušila cigarillo, t. j. tobak zavrt v ozek košček papirja in je spuščala dim v dolgih oblakih z vidnimi razkošnimi znaki. Njeni dihi, zastrupljen po nikotinu, me je hitro odpodil. — Hamburški Nemni govori o cigareti v

obširnem članku, ki ga je objavil 1808. l. v katerem omenja smotke in njih izdelovanje. Nemnih imenuje tu cigareto »papirnat smotke«, »cigarrosen pape«, ki so jih z veseljem pušili posebno v Sevilli pod imenom »pitillos«. V Hanavi in ostali Španiji, južni Ameriki se imenujejo »cigarritos«. L. 1848. so popisane cigarete tudi v časniku »Das bayerische Kunst und Gewerbebau«. Brockhausov konverzacijski slovar omenja cigarete v svoji deseti izdaji iz leta 1852.: Cigarretas ali cigaritos se imenujejo papirnat španske smotke, obstoječe iz papirnat cevice, finega papirja ali rižove slame, napolnjene z drobnim narazanim tobakom. Izdelujejo jih tudi v Nemčiji, kjer pa niso kaj posebno priljubljene.

Živega se lotili črvi. V bližini mesta Mauer so našli delavci v gozdu nezvestnega starega moža. Ko je prišla pomoč, so dognali, da so moža na obeh nogah obzrle muhe in črvi. Mož je najbrže v gozdu onemogel in obležal. Iz listin, ki jih je imel pri sebi, izhaja, da je 67letni Henrik Zeller.

Plesalka Mata Hari, ki je bila v Parizu obtožena vohunstva in obsojena na smrt, je bila predvčeršnjim v Parizu ustržena. Obdolžili so jo, da je Nemcem izdajala gibanje francoskih čet. Obsojenka, katere pravo ime je Gertruda Zell, je ves čas trdila, da je obtožba delo nekega človeka, katerega je zavrnila.

Kongres zdravnikov pod cesarjevim pokroviteljstvom bo zboroval od 11. do 13. t. m. v Badnu. S posebnim vlakom se pripeljejo nanj tudi zdravilnih ranjencev. V soboto 13. bodo razpravljali o boleznih pljuč in črev, o niki iz Nemčije. Otvoril ga bo knez Fürstenberg. V petek bodo razpravljali o boleznih ledic in srcu, popoldne o kirurškem naknadnem zdravljenju in o zdravljenju v morskimi toplicah živčnih boleznih in o protinu.

Dogodki v Wagni.

V nedeljo je obiskala begunsko taborniško v Wagni posebna komisija begunskega odseka, obstoječa iz poslancev: Fona, Degasperija, Pittonija, Hruške, Bugatta in Falduttija, da se informira o dogodkih, pri katerih je bil ustrelen od orožnika enajstletni deček Pucli. Proučili so upravo barak in konferirali z ravnateljem dr. Wolte. Osnovel se je poseben odbor, obstoječ iz 30 članov (28 moških in dve ženski). Ta odbor je izvoljen iz beguncev taborniškega odseka. Poslanci so se udeležili v nedeljo popoldne pogreba ustreljenega dečka Puclija. Poslanci so zaslišali ljudi o dogodkih in so se vrnili na Dunaj, kjer bodo poročali v begunskem odseku.

Gospodarske beležke.

Kositer zaplenjen. Izšla je odredba domobranskega ministrstva, po kateri se za vojne namene zaplenjene iz kositra armature in drugi deli strojev za varenje piva in priprav za polnitev piva pri izdelovalcih in trgovcih kakor tudi v obratih — ne glede če obratujejo ali ne. Nadalje so z isto odredbo zaplenjene vse druge napeljave in armature iz kositra in kositrne glave pri steklečah za soda vodo.

Oprostitev od dajatve sena. Občine, ki trpe danes pomanjkanje sena, se obračajo v zadnjem času na Deželno mesto za krmila, kakor da bi bilo ono merodajno za oprostitev občini od nadaljnjih dajatev. Bodi vsem tem občinam povedano, da je treba take prošnje predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu, ki predpisuje deželne dajatve in jih porazdeljuje na posamezne občine. Deželno mesto pa ne more v tem oziru ničesar storiti.

Beležke o rekviziciji krompirja in postopanju nekaterih organov so bile v soboto konfiscirane. Toliko na znanje onim, ki se pritožujejo.

Vse knižice bodo za 10 odstotkov dražje. Društvo knjigotrccev poroča, da bodo knjigotrci z ozirom na zvišanje režije in prevoznih stroškov pri vseh knjigotrcih predmetih priračunali 10 odstotkov draginskega pribitka.

1 kilogram za 10 kron. Agent Emil Bondy je v neki brivnici v Prazi ponudil nekemu invalidu deset vreč moke po 10 kron kilogram. Kup je bil narejen, ali pri invalidu le navidezno. Naznanil je agenta policiji, ki je na moko počakala. Kmalu sta pripeljala dva avtomobila invalidu moko. Ali v tem hipu je policija zaplenila.

Posledica pomanjkanja premoga. V Königsbergu na Pruskem je občinski svet sklenil, da sme radi omejitve razsvetljave vsled pomanjkanja premoga vsak govornik govoriti le pet minut, seja pa trajati le dve uri.

Prosta trgovina s krompirjem v Budimpešti. Oddelek za ljudsko prehrano Budimpešte je, kakor znano, določil 3 kg krompirja za osebo na teden. Ker je za dovoz krompirja v glavno mesto zelo nereden, so sedaj prebivalstvu dovolili, da

si vsakdo lahko kupi krompir kjerkoli ga dobi. Oddati pa mora svoje nakaznice za krompir.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko glede ureditve prometa s klavnimi prašiči se podrobno glasi: Vsi klavni prašiči, ki se nahajajo na Kranjskem, se dajejo z današnjim dnem pod zaporo ter se zahtevajo za Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine. Rejem in lastnikom prašičev je prepovedano, prašiče uporabnikom ali sploh komu oddajati ali od doma poklati v množini, ki presega za domačo porabo določeno mero. Plemenski prašiči so izvzeti od teh določb. Vsak rejec klavnih prašičev ima pravico obdržati in zaklati za preskrbo stalnih udov svoje družine po številu oskrbovanih oseb enega ali več prašičev, tako da pride na vsako osebo približno 30 do 35 kg žive teže v zakol določenih prašičev. Za otroke pod 14. leti se računa polovica gornje množine. Pri večjih posestvih se je ozirati pri določbi prašičev za domači zakol tudi na začasno oskrbovane delavce. Ako rejec vse za domači zakol prepustene prašiče ne porabi doma, jih ne sme drugim prodati, marveč oddati Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine, ki ima edino pravico prašiče v deželi nakupovati in ki bo oddane prašiče po veljavnih maksimalnih cenah plačevalo. Župan ali od župana za to pooblaščen namestnik (vaški načelnik, občinski svetnik, občinski odbornik) in krajevno pristojni zaupnik, oziroma pooblaščenec deželnega mesta za vnovčevanje živine poizvesta skupno v vsaki občini najpozneje do 15. oktobra t. l. pri vsakem rejcu število preskrbovanih oseb in število vseh prašičev ter določita, koliko prašičev ima vsak po odbitku v zmislu § 2. za domači rezkol pripuščenih prašičev oddati Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine, in sicer ob času, ko se zdi rejcu primeren, vendar pa med oktobrom in koncem marca. Določeni mora osem dni popreje naznaniti zaupniku (pooblaščenec) deželnega mesta. Prestopki tega ukaza se strogo kaznujejo.

Italijanska letina. Glasom uradnih podatkov so pridelali letos na Italijanskem 38 milijonov met. stotov pšenice (prejšnja leta povprečno 48 milijonov q), 23 milijonov q turšice (preje 26 milijonov), 2.650.000 q riži in jetmena (preje 3.450.000), 3.800.000 q riža t. j. približno toliko kakor lani, 3.600.000 fižola (preje 4.600.000 q). Koliko se je pridelalo krompirja in belega fižola, še ni dognano, vendar je gotovo, da mnogo manj nego lani, ko so pridelali 16 milijonov q krompirja in 1½ milijona q belega fižola.

Nova velika tovarna za cement v Slavoniji. Na otoku pri Kamenici namerava posebni konzorcij z veleposestnikom Gedeonom pl. Dungjerskim zgraditi veliko tovarno za cement, opekarno in tovarno za opeko za pokrivanje streh.

O uničevanju nasadov in divjačin. V zadnjem času se množe iz raznih krajev pritožbe o občutnem uničevanju nasadov, ki jih pokončuje divjačina. V tej zadevi se je na razne interpelacije že obravnavalo v državnem zboru in tudi časopisi so o tem mnogo pisali. Z ozirom na veliko važnost, da obvarujemo nasade za prehrano vojaštva in civilnega prebivalstva je poljedelsko ministrstvo že leta 1915. izdalo navodila in odredbe za omejitve divjačine v kolikor je ista škodljiva nasadom in koristna za splošno prehrano. V tem smislu so bile že leta 1915. deželne politične oblasti pooblaščenec dovoliti v posameznih slučajih, da se, kjer je to potreba, divjačina postrelji, da se izdajo zaukazila za love, kakor tudi da se kolikor največ mogoče omeji prikradnja postavno varstvene dobe za divjačino in sicer to le tedaj, če niso taka dovoljenja v protislovju z veljavnimi postavnimi določili. Ta ukaz se je leta 1916. in ponovno pred kratkim izdal deželnim političnim oblastem in se je vrhutega še dovolilo v krajih — na primer na Češkem — kjer postavni lovski zakon ne tvori podlagi zaukazila za postrelitev divjačine, da se primereno vpliva na posetnike lova v smislu ministrske odredbe z dne 26. aprila 1917, drž. zak. št. 185, tikajoč se ureditve prometa z divjačino, da privolijo da se škodljiva divjačina omeji. Ob enem se je deželnim političnim oblastem zaukazalo, da strogo postopajo proti onim posestnikom lova, ki se ne držijo postavno določenih najvišjih cen za divjačino in proti takim, ki namenovoma onemogočujejo postrelitev škodljive divjačine v svesti si, da te odločbe itak radi velikih težkoč ne bodo imele zaželjenega uspeha. Želeli je, da se prizadeti krogi kolikor največ mogoče podvržejo tem odredbam in s tem odpomorejo raznim pritožbam.

Boj za krompir na Češkem. Predmno nedeljo je čakalo na postaji v Smrdovu na Češkem kakih sto žensk, ki so bile nakupile pri kmetih vsaka po par ki krompirja. Naenkrat pridejo na postajo orožni-

ki in ženskam zaplenijo krompir. Nastal je obupen krik in ko vse goreče prošnje niso nič pomagale, so tekle ženske na železniški tir, po katerem je ravno prihajal vlak in se s klicem: »Če nam je že lakote umreti, umriremo rajše takoj!« vrglo na tla. Vse je prevzelo največje razburjenje. Ženske se niso hotele odstraniti. V skrajnem trenutku so orožniki popustili in uboge ženske so pobrale svoj drago odkupljeni krompir in se odpeljale domov. V nekem drugem kraju na Češkem se je nekaj žensk s krompirjem skrilo pred orožniki v neko krsto. Orožniki so ženske šli s psi iskat in jih izsledili.

Dne 2. oktobra proti večeru je nek posestnik v bližini Plzna na svoji njivi kopal krompir. Čez nekaj časa pride več mož in žen z otroci, da bi pobirali krompir. Posestnik, ki je sam hotel pobirati krompir, je ljudem to branil. Ker se mu pa ni posrečilo zabraniti, je obvestil tamošnjo vojaško stražo in prosil za pomoč. Vojaško poveljstvo je odposlalo dva vojaka. Med ljudmi in vojaki je prišlo do ostrega prekanja. Ljudje so se postavili na stališče, da imajo pravico na njivi, kjer je krompir že pobran, pobirati ostanke. Tekom prepira je en vojak ustrelil delavca Václava Mahoveca. Žene in otroci so sedaj napadli vojaka, pri čemur je bilo več ranjenih.

300 vagonov zelenjave je kupil reški aprovizacijski urad, ki jo bo spravil na mestni trg.

Zaplenjena živila. Te dni je reška oblast na parniku »Buon Padre« zaplenila pol vagona turšice in več vreč bele moke, ki je bila namenjena za Dalmacijo.

Čevlji bodo cenejši — na Ogrskem. Ogrski listi poročajo, da se pocenijo čevlji temeljem nove naredbe o najvišjih cenah za približno 20%. Nove cene stopijo v veljavo 15. decembra t. l.

Brez namiznih prtov. V Nemčiji je stopila v veljavo naredba, da se po gostilnah ne smejo več uporabljati namizni prtji.

Tudi papirnati prtji izginili. Od 1. oktobra so z namiznimi prtji izginili tudi papirnati prtji iz monakovskih gostiln.

880 sodov pokvarjenih rib. V graško mestno skladišče ob državnem kolodvoru je pred kratkim prišlo okoli 880 sodov s pokvarjenimi ribami.

Mestno pohištvo za mladoporočence. Pruski trgovinski minister je z ozirom na veliko pomanjkanje pohištva pri občinskih zvezah izprožil vprašanje nabave preproste pohištva, katero bi se potem oddajalo mladoporočencem. V Frankobrodu in Kolnu so že ustanovili dobrodelna podjetja, ki so si stavila nalogo, da uredijo dobavo pohištva.

Deficit reških mestnih podjetij. Reška mestna elektrarna izkazuje 190.000 kron primanjkljaja, mestna cestna železnica pa 34.350 K; dočevši deficit iz prejšnjih let in odčevši čisti dobiček mestnega vodovoda v znesku 70.758 K, znaša primanjkljaj mestnih podjetij 306.269 K. V svrhu pokritja bodo zvišali pristojbino za električni tok za 20% in pristojbino za vodo za 4 do 5% (čim višjo najemnino plačuje kdo, tem večja je vodna pristojbina). Tudi vozne listke na tramvaju podraže.

Tobačni trafikanti v finančnem ministrstvu in pri glavnem ravnateljstvu tobačne režije. Odposlanstvo deželne zveze štajerskih trafikantov se je podalo skupno s predsednikom državne zveze trafikantov v finančno ministrstvo in glavno ravnateljstvo tobačne režije na Dunaju, kjer je posredovalo glede na sedanji položaj trafikantov in na njih želje o dobavi blaga trafikantom in njih kundom. Prosili so posebno, naj se nadzoruje izdajanje tobačnih nakaznic in da se trafikanti čuvajo potom finančnih okrajnih ravnateljstev. Prosili so, naj se dovoli prodaja nadomestil in naj dobe vojaki linuto tobak pre preskrbovalnih skladiščih, ne pa pri založniških prodajeh tobaka. Prosili so tudi, naj se pravično uredi povračilo dobička z ozirom na sedanje dohodke trafikantov. Poročevalec finančnega ministrstva, sekčni načelnik dr. Scheuchstuehl, sta temeljito razpravljala z odposlanstvom vse želje. Prizdila sta rajoniranju oddaji tobaka trafikantom in jim zagotovila varstvo finančne oblasti. O željah glede na nakazilo tobaka vojakom se bo poročalo pristojnemu vojnemu ministrstvu. Zadeva o nadomestilih tobaka, ki pride el malo med vojsko v poštev, se izdva v osmih dneh odločba. Glede na ureditev povračila dobičkov so odposlanstvu obljubili, da se bodo ozirali na to željo kolikor le mogoče.

Cene za les. Zveze avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklka: hloidi (jelov, smrekov, borov les) 55—65 K; hloidi (hrastov in bukov, sploh trdi les) 110—112 K; debele deske (platnice, podnice, hrastov ali bukov les) do 248 K; oglati ali otesan žagan les (smreka, jelka, bor) 78—98 K; bukov ali hrastov otesan les 235—265 K. Na Češkem in Moravskem so lesne cene povprečno za 25 odstotkov višje, v Galiciji nekoliko nižje. Za štajersko veljajo sledeče lesne cene: hloidi mehki neotesani 43—55 K, trdi 65 do 100 K, mehke deske

90—122 K, oglati ali otesani mehki hloidi 80—132 K, trde deske 128 do 240 K. Ker je blaga prav malo, cene sicer polagoma, toda stalno naraščajo. Poraševanje po mehkih deskah, zlasti po deskah, ki se jih rabi za zaboje, je zelo živahno. Primanjkuje hrastovega lesa za doge in za praže (švelarje).

Za bodoče kronikarje. »Narodna Politika« je prinesla v spominu na letošnjo žetev obrazec, pri katerem se človek ne hote spomni na idiličen odlomek iz sv. Pisma, ki se imenuje knjiga Rut: Kdor je šel na izprehod na polje nad Smichov v smeri proti Malvazinkam, je bil priča neverjetnega prizora, kakršnega niso naša požeta polja nemara še nikdar kazala in kakršnega po vojski tudi ne bo videti. Na občinskem smihovskem polju je ravno žetev, žito je že v kopicah. In tu stoje ob vsem prostranem polju množice ljudi, dečkov, otrok, žen in starcev in težko čakajo, kdaj odidejo žanji in žanjci z njiv in jim lastnik polja dovoli, da smejo pobirati ostalo klasje na polju. Te brezbrojne množice čakajo v dveh in treh vrstah ure in ure, da se jim dovoli siromašno pobiranje klasja. Koliko teh ubogih klasov bo prišlo na vsakega pobiralca. Koliko časa in truda je bilo treba, da je uboga družina nabrala nekaj zrnja za žitno kavo. Takih prizorov gotovo ni videti na pravih kavinih plantažah na Sumatri, Javi, v Braziliji in na Ceilonu! Ta slika pove največ, koliko resničnega siromaštva in pomanjkanja je med našimi ljudmi. In potem se še drzne naduti madžarski magnat kot predsednik prehranjevalnega trdit, da je v posameznih krajih in mestih na Češkem vsega v izobilju.

Umetno meso in drugo. Interesantno je opazovati, kako si znajo v Nemčiji ob vsaki priliki pomagati. Znanost in praksa delujeta roko v roki in slavita uspehe. Tako si vedo v Nemčiji pomagati tudi z živilom. Posrečilo se jim je sintetičnim potom sestaviti umetni poper in iz cimetove kulture pa cimet. Oba produkta nimata slabih strani naravnega popra in cimeta, na prebavila pa učinkujeta popolneje in brez stranskih škodljivih posledic. Sedaj so začeli izdelovati tudi umetno meso ali umetno mlečno meso, ako smemo to tako imenovati. Pripravljajo ga iz močno posnetega mleka ter krozi ta produkt v prometu v obliki mlečnega praška, ki vsebuje poleg 45 odstotkov mlečnega sladkorja tudi okoli 38 odstotkov mlečne (torej živalske) beljakovine, katere je znatno cenejša kot mesna beljakovina. Iz 11 litrov posnetega mleka napravijo 1 liter mlečnega praška in četrt kilograma tega produkta popolnoma nadomesti 1 kilogram pravega mesa. Ako se vzame na 1 kilogram tega praška 7 litrov vode, tedaj se dobi zopet mleko in sicer pravo polno mleko, ki je znatno redilnejše kot naravno, polno mleko. Poleg tega je omeniti tudi izdelovanje hranilnih droži, katere vsebujejo po 50 odstotkov rastlinske beljakovine. Beljakovina v mesu stane sedaj 1 kilogram po 22 mark, medtem ko stane rastlinska beljakovina v omenjenih drožah kilogram samo po 8.87 mark. K temu si dovolimo pripomniti, da preveč optimistično upanje kljub temu ni upravičeno. Omenjeni surogati pač nekoliko pomagajo blažiti splošno pomanjkanje, a ublažili ga ne bodo, ker bo tudi izdelovanje potrebnih surovin vedno manjše. Tudi surogati bodo s časom postali dragi in si jih bo mogel nabavljati le bogataš. pa še ta morda le s protekcijo.

Kako naj odpomoremo pomanjkanju umetnih gnojil za jesensko in pomladansko setev? Vsi poljedelski krogi tožijo vsled pomanjkanja umetnih gnojil. Tvornice za umetna gnojila so v mirnih časih proizvajale mineralna gnojila iz fosforitov in koprolitov, ki so jih uvažali iz Floride, in animalična gnojila iz živalskih kosti. Izdelovanje mineralnih gnojil je nemogoče, ker so morja zaprta, ostanejo nam le še animalična gnojila. Za to pa rabijo tovarne ogromne množice kosti, da morejo zadostiti zahtevam poljedelstva. Žal, da se samo v Avstriji na leto uniči 2000 vagonov kosti, deloma sežge, deloma vrže proč. Iz teh 2000 vagonov kosti bi se lahko napravilo 1200 vagonov umetnih gnojil, s katerimi bi lahko pognojili 66.000 arov zemlje. Ker se iz kosti pridobiva še tolička in lep, bi se pač morali pokoriti odredbi avstrijske vlade, ki prepoveduje uničevanje kosti. Ne rabimo umetnih gnojil samo za ozimino, marveč tudi za pomladansko setev.

Orožarna v Steyru. V gornjeavstrijskem mestu Steyr dela 30.000 rok noč in dan orožje za armado na bojišču. Ponovno je že vojno poročilo pohvalno omenjalo kot junake dela in tudi cesar je že ponovno izrazil svoje priznanje vojnim delavcem na bojišču zaledja. Zadnje dni so pa prišle na dan čudne stvari. Orožarna v Steyru je objavila bilanco tretjega vojnega leta. Bivši guverner »Bodenkreditanstalt«, znani dr. Sieghart je bil minulo leto predsednik orožarne in je dobil za leto trudapolno

delo malenkostno svoto 443.000 K. Za predsednikom pa seveda ne smejo zaostati gospodje upravni svetniki. Ker pa pred javnostjo ne izgleda lepo, če se razmetava dividende in tantijeme, si je treba izmisliti lep plašč in pa zvit maneuver. 515.000 kron je upravni svet lani več potegnil, kot mu po pravih gre, in mu je občni zbor dovolil. Šele po enem letu so zvedeli, da je poleg upravnega sveta obstojal še izvršilni odbor, ki je na stroške tovarne prejemal posebno težka povračila. Na ta način so si gospodje krivično in proti pravilom na lastno pest dovolili ogromno svoto. Letos niso imeli več korajžje stopati pred javnost s takimi razburljivostmi, izvršilni odbor so razpustili, tantijeme so za javnost zmanjšali in znašajo še vsejedno čedno svoto 577.667 K. Pogled na razvoj tovarne, ki je pričela obrat z malenkostnim kapitalom, kaže, koliko se lahko zasluži od države. Bilanca pove, da je tovarna v zadnjem poslovnem letu zaslužila 17.4 milijonov kron pri akcijskem kapitalu 10.5 milijonov. Družba namerava tedaj zvišati akcijski kapital za 50% in sicer na ta način, da bodo zvišali vrednost dosedanjih akcij za 50%. To bodo seveda napravili na umeten način, da tako preslepe javnost. Zadnji čas je, da se tudi tu napravi red.

Odjemanje zvonov.

Tržaška »L'Unione« piše v številki dne 22. septembra tako-le: »Duhovščina dekanata Schoerfling v Gornji Avstriji je sprejela sledečo resolucijo: »Udeležniki konferencije opozarjajo na nejevoljo, ki navdaja verno ljudstvo zaradi ponovljenega odvzeta zvonov in zaradi bližnjega pobiranja orgelskih piščalk in protestirajo najodločneje, da bi jih jemali, dokler se bodo nahajale v arzenalih še cele gore zvonov; dokler pri nas ne bodo pobrali kakor na Nemškem spomenikov iz bron ali bakra; dokler se gotove palače v mestih in vile ne bodo zavezale, da tudi dajo, kar jim gre. Prav posebno se protestira, ker blagoslovljenih posod iz bakra ali cina in zvonov z izbočenimi podobami, ki so jih zahtevali, ne vporabljajo v vojne namene, ampak jih prodajajo kot umetnostne predmete. Konferencija zato izraža vso svojo nejevoljo, da se dajejo cerkvam malenkostne odškodnine, tovarne pa predrzno bogate. Izražamo upanje, da se bodo poslanci s to zadevo pečali z vso odločnostjo. Opornih točk ne manjka.« Potem je v imenovanem listu na 11 vrstic bela slana paldla. Jaz sem se pa v sedanjih dragoti papirja okoristil in sem na tisto nedolžno mesto zapisal ravnotako nedolžne pa čisto resnične besede: »Nič novega pod solncem! Saj je dekanjska pastoralna konferencija v Kranju isto sklenila dne 8. avgusta tega leta ob 4. uri popoldne, da bi varovala koristi vernega ljudstva. To je novi testament. Stari je pa tako: »Izraelovi sinovi so šli v Egipt po pšenico... Potem so pa našli ceno pšenice in Jožefovo srebrno kup v Benjaminovi vreči na vrhu.« (Brešit 44, 12.) Ime je pa meni kakor enemu izmed Izraelovih sinov, samo manjši sem.

Gibraltar Španiji.

Angleški politik in pisatelj Frederik Harrtson v listu »Machester Guardian« objavljenem pismu, naj Angleška odstopi Gibraltar Španiji. Med drugim piše: »Prepričan, da govorim za stvar, ki bo zadela na najhujši odpor, čutim kot svojo dolžnost, da stavim v interesu častne preuredbe Evrope po vojski sledeče zahteve: 1. Velika Britanija ne misli v časti priti na evropsko mirovno konferenco, če nismo pripravljeni, da odstopimo Gibraltar Španiji, kakor hitro bo zagotovljen mir. 2. Kot skala nepremagljiva sta mesto in pristanišče od morske strani, vendar se pa ne moreta ustavljati veliki armadi, ki bi se postavila na severne višine španske celine in bi bila opremljena z modernimi topovi. 3. 60 let in še danes poziva zveza angleških pisateljev svoje rojake, naj uvidijo, da je obdržanje španskega mesta in trdnjave neizbrisen madež v angleški zgodovini. Mesto, pristanišče in trdnjava Gibraltar za Španijo ni samo življenjska žila, marveč za vse, ki potujejo z Atlantskega oceana proti vzhodu najvidnejše znamenje španskega ponižanja in angleške prevzetosti. — Člankar povdarja dalje, da je odstop Gibraltarja mogoč šele po vojski.

Pogrešane družine s Primorskega.

Iščejo se: Štefan Štrukelj, k. u. k. Train-Baon Nr. 3, Pferderes. Mil. Kmdo., Leonhardgasse 82, Graz, išče svojo ženo Marijo s peterimi otroci, doma iz občine Kal, Pristenih 121. — Gospa Leni Šuligoj, Spodnja Šiška, Celovška cesta šte. 67, prosi za naslov g. Lebana, župana v Lukovcu pri Čepovanu. — Andreja Ipavec, 28 let starega, iz Grgarja, išče njegova mati. Ko je zapustila lani Grgar pri Gorici, je izgubila vojaški naslov svojega že sedmo leto nepretrgoma cesarja služočega

sina. On pa, če še živi, ne ve za njeno sedanje bivališče. Kdor bi vedel njegov sedanj naslov, naj bo tako dober, ter to sporoči Franci Ipavec, Šturije šte. 7, pošta Ajdovščina. — Ivana Testen iz Banjšice pri Gorici, ki se nahaja kot begunka na Raki pri Krškem na Dolenjskem, išče svojega moža Matevža Testen. Ta je bil do 10. avgusta t. l. v neki bolnišnici v Zagrebu, nato pa je bil premeščen neznano kam. Kdor ga pozna, je naprošen, opozoriti ga na njen sedanji naslov. — Ravno ista išče tudi svojega brata Jerneja Zbogar, ki je bil pri 97. pešpolku, 2. stotniji in ki je bil na rusunskem bojišču še do 10. avgusta t. l. — Išče se družina Are Kolenc s tremi otroci: Janecz, Francišek in Kristina. Pred 11. ofenzivo so ostali v Avčah pod šte. 72. Kdor kaj ve o njih, naj to naznani č. g. Karolu Čigon. Skofja Loka 113. — Ivan Matevžič iz vasi Zarščine, občina Anihavo, išče svojega brata Jožefa Matevžič, kateri je bil v službi na postaji v Gorici. Ako kdo kaj ve o njem, ga prosim, naj mi to naznani na naslov: Ivan Matevžič, k. u. k. Gruppenkommando Nr. II, Train-Abt., Feldpost 383. — Kdor bi vedel, kje se nahajata brata Anton in Štefan Tinta iz Kostanjevice pri Kanalu, naj blagovoli sporočiti na naslov: Franc Mavrič, c. in kr. vojaška cenzura v Celju, Štajersko. — Poizvedujem, kje se nahaja sestra Marija Gorjup iz Spodnjega Lokovca šte. 98. Kdor bi kaj vedel o njej, naj to sporoči na naslov: Humar Brod 39, Šmihel-Stopiče, Dolenjsko. — Kje se nahaja moj sin Celestin Brezovšček iz Levpa šte. 149, Primorsko, sedaj pri vojaki. Kdor ve kaj o njem, prosim, da to naznani na naslov: Nahajam se sedaj s celotno družino v Vrhopolju šte. 14, pošta St. Jernej, Dolenjsko, Andrej Brezavšček. — Kdo izmed vojnih tovarišev kaj ve o poddesetniku Mihaelu Mavriču iz Kambreškega, okraj Gorica, kateri je služil pri c. kr. domobranskem pešpolku šte. 27 v Ljubljani, 5. Feldkom., naj mi blagovoli sporočiti proti povrnitvi stroškov na naslov: Josip Kohar, Trst, ulica Belpoggio šte. 5. — Leopold Hojak, k. u. k. Res. Spital Abt. III, Zimmer 17, Kromeriz na Moravskem, išče svojega očeta Petra Hojak iz Puštala šte. 17, pošta Cepovan. — Janez Škrl, k. u. k. Res. Spital 14, 3. nadstropje, 7. soba, Marz-Strasse šte. 178, Dunaj XIII., išče svoje starše doma iz Grgarja šte. 180. — Vojak Alojz Primožič, Internierungs-Lazarettlager Hald bei Viborg, Jütland, Dansko, išče svoje starše Janeza in Franciško Primožič iz Temnice šte. 8 na Krasu. — Kje je Marija Zbogar iz Banjšice, vas Lohka šte. 105, s šestoro otroci, sedaj kot begunka. Prosim, ako je komu znano njeno bivališče, naj ga sporoči na naslov: Ana Marega, Postopek šte. 5, Kromeriz, Morava.

Prodaja žrebet se vrši dne 12. oktobra pri Sv. Valburgi pri Smledniku v ondotnem vojaškem konjskem zbirališču šte. 66 in 67. Kupci se morajo izkazati s potrdilom pristojnega okrajnega glavarstva. Več v današnjem oglasu.

Osma c. kr. avstrijska razredna loterija. Zrebanje 5. razreda traja od 10. oktobra do 7. novembra t. l. Srečke za ta razred priporoča poslovalnica c. kr. avstrijske razredne loterije Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici (sedaj v Ljubljani). Cena srečk: Cela K 200.—; polovica K 100.—; četrtina K 50; osminka K 25.—.

Plemenski prasci se bodo oddajali dne 11. oktobra ob 8. uri zjutraj na Zelenem hribu pri dolenjskem kolo-dvoru v Ljubljani. Vsi naročniki naj se ta čas točno zglase. Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine.

Jožef Jug pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem.

V bližini cerkve Srca Jezusovega, išče uslužbenka za shrambo svojih stvari malo, cenejšo

podstrešno sobico

v najem. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »Shramba«. 2562

2 krepka fanta

od 15 do 17 let se sprejmeta takoj. — Oglase sprejema uprava Slovenca.

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumno, jagnež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

2089

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina, dobro posušeni

olupkov hrušek in jabolk

vsako posebej, po 2 K in dobro posušene prešene hrušek in jabolk po 80 vln. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosil na trdko Franc Kos v Ljubljani.

Lesne nakupovalce

proti proviziji za nakupovanje lesa po Kranjskem in Štajerskem sprejme takoj Strojilna tovarna SAMS & Co v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Interesente naj se javijo od 4.—5. ure pop. v tovarni. Invalidi imajo prednost. 2522

Prodajalka, večša slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti službo, najraje na deželo, v bližini Ljubljane. Ponudbe na upr. tega lista pod Prodajalka.

Naprodaj ima 15 jako lepih, 7 tednov

starih **prasev** 2564 (2)

Ivan Novak, posestnik št. Vid p. Lukovci.

Zastonj dobi vsak na željo

moj glavni katalog ur, srebrnine, zlatnine in godbenih predmetov. Violine po K 14, 20, 25, in više. Dobre harmonike po K 16, 25, 35 in 50; dvovrstne harmonike po K 70, 80, 100 in 120; trovrsne po K 180, 200, 240 in 280. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošiljatev po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica: **JAN KONRAD** c. in kr. dvorni dobavitelj Most (Brüx) šte. 1754, Češko.

ZAHVALA

vsem blagim prijateljem in znancem, ki so nam bili v pomoč in tolažbo, ko je bil bolan in umrl naš ljubljani brat, oziroma stric, preč. gospod

Henrik Dejak

kn. šk. duh. svetnik in župnik v p.

Zlasti se toplo zahvaljujemo visokoč. g. stol. dekanu Kolarju, preč. gg. kanonikom Sušniku in dr. Grudnu, č. gg. stol. vikarjema Škerbcu in Zabretu, ter vsem preč. gg. kanonikom in ostalim duhovnikom, ki so do groba izkazovali blagopojniku ljubezen in prijateljstvo.

LJUBLJANA, 8. okt. 1917.

Ana Petras roj. Dejak, Viktorija Dejak, sestra.

Marija Štupca, c. kr. vadn. učiteljica, nečakinja.

Objava.

Tem potom se naznanja, da bo 12. oktobra 1917 pri zbiralnici konj (bolnici) šte. 66 in 67 pri Sv. Valburgi pri Smledniku, postaja Medvode, javna dražbena prodaja

20 odstavljenih žrebet.

Kupnina se mora takoj plačati. Kupci se morajo izkazati s potrdilom pristojnega okrajnega glavarstva, da so res poljedelci.

Kolekovino po lestvici II. in III. morajo kupci plačati iz svojega.

C. in kr. zbiralnica konj (bolnica) šte. 66 in 67.

XIX. redni občni zbor

delniške družbe »Kolinska tovarna kavinih primesi, trgovsko delniško podjetje«

se bo vršil

v torek, dne 23. oktobra 1917, ob 10. uri dopoldne v zborovalni doborani trgovske in obrtniške zbornice v Pragi.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo upravnega odbora.
2. Predložitev in odobrenje bilance za upravno leto 1916/17 s poročilom in pregledom računskih preglednikov.
3. Predlog upravnega odbora, kako razdeliti čisti dobiček.
4. Predlog na zvišanje delniške glavnice od K 5.000.000— na K 6.000.000— in na izpremembo paragrafa 7. pravil.
5. Predlog na izpremembo paragrafov 3, 9, 12, 13, 15, 23, 28, 30. in 32. pravil.
6. Voli ev 4 članov upravnega odbora.
7. Volitev 4 računskih preglednikov in 1 namestnika.
8. Prosti predlogi.

Po paragrafu 13. pravil imajo pravico udeležbe na občnem zboru in pravico glasovanja na njem tisti delničarji, kateri so bili na pozneje do 30. junija 1917 napisani v delniški knjigi. Za izvrševanje glasovalne pravice potrebne delnice se morajo s še nezapadlimi kuponi vred položiti 8 dni pred občnim zborom pri naših blagajnicah v Pragi, Kolinu, Prostějovu, Ljubljani, Horkah in Vis. Viseli, ali pa pri Zivnostenski banki v Pragi, pri Češki banki v Pragi, pri podružnicah teh bank in pri blagajnicah Ljubljanske kreditne banke. O položitvi se izda potrdilo in legitimacija za občni zbor.

V Pragi, dne 5. oktobra 1917.

Kolinska tovarna kavinih primesi, trgovsko delniško podjetje.

Em. Piacek, predsednik upravnega odbora.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.